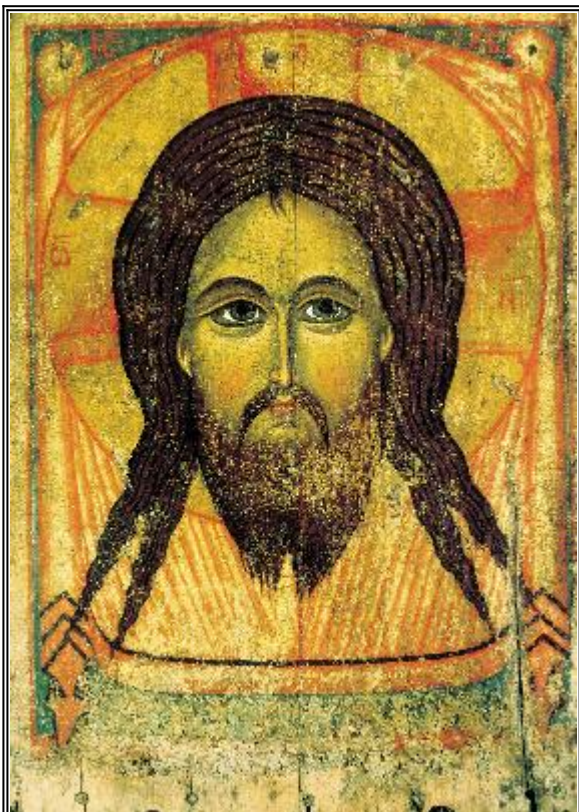

Вяра

29.08 по еретическия, †16 август по църковния календар - Пренасяне на неръкотворния Образ на нашия Господ Иисус Христос от Едеса в Константинопол. Св. мъченик Диомид. Св. преподобни Иоаким Осоговски. Св. преподобни Херимон

Пренасяне на неръкотворния Образ на нашия Господ Иисус Христос от Едеса в Константинопол (944 г.)

Неръкотворен Образ на нашия Господ Иисус. Икона от първата половина на XIII в.

В дните на явяването на нашия Господ Иисуса Христа на земята, когато Той, живеейки с човеците, с проповедта Си за Царството Божие обхождал градове и села из Иудея и

съседните страни “и изцеряваше всяка болест и всяка немощ у народа”, в сирийския град Едеса, намиращ се от другата страна на река Ефрат, живеел княз Авгар. Той страдал от неизлечима болест - проказа: отвън тялото му било покрито със синкави язви; вътрешно страдал от чупливост на костите и разслабеност на цялото тяло. До Авгар достигнал слухът за Господ Иисус Христос и за великите чудеса, извършвани от Него - как със словото Си лекува проказа, разслабеност и всяка болест; и Авгар силно желяел да види с очите си Твореца на такива чудеса, надявайки се и сам да получи изцеление от Него. И тъй като князът нямал възможност сам да отиде в Иудея, изпратил молба до Господа Иисуса, умолявайки Го да дойде при него в Едеса. Нямайки увереност, че молбата му ще бъде изпълнена, Авгар изпратил в Палестина искусния живописец Анания, като му поръчал да изобрази на икона лицето на Господа; князът желяел да има поне тази утеха в болестта си - да вижда изображението на лицето на Иисуса Христа; толкова голяма била любовта му към Христа, внушена от вярата само по слух. Посланието на Авгар до Господа било следното:

- “Едеският княз Авгар до Иисус, благият Спасител, явил се в плът, радвай се.

До мене достигна слухът за Тебе и Твоите преславни чудеса, как Ти без лекарства и лечение изцеляваш болестите - на слепите даваш да прогледнат, на сакатите да ходят, изгонваш нечистите духове от хората, очистиаш прокажените, лекуваш с дума разслабени, лежащи на легло от много години, и възкресяваш мъртви: слушайки за Тебе, че вършиш такива дивни чудеса, стигнах до следните две заключения: Ти или си Бог, слязъл от небето, или си Син Божий. Затова и аз се обръщам към Тебе със следната смирена молба: да се потрудиш да дойдеш при мене и да изцелиш моята нелечима болест, от която страдам вече много години; до мене стигна и

слухът, че иудеите Те ненавиждат и искат да Ти сторят зло. Аз имам град, макар и неголям, но красив и изобилстващ с всичко; и тъй, ела при мен и живеи с мен в моя град, в който за нас двамата ще се намери всичко необходимо.”

С това послание на Авгар живописецът Анания достигнал Иерусалим. Той видял Господ Иисус, поучаващ сред множество хора, но не могъл да се приближи до Него поради теснотата, предизвикана от скупчилия се народ. Изчаквайки да се разотиде народът, Анания се качил на един камък, издигнат малко над земята; оттук той внимателно се вглеждал в лицето на Спасителя, с намерение да го нарисува; но Анания не могъл да направи това, защото Всевиждащият не благоволил към намерението на живописеца, и изменял лицето Си с божествена, недостижима, недостъпна за човешката ръка слава и благодат. Дълго се трудел Анания, но не постигнал нищо. Господ заповядал на апостол Тома да отиде и доведе мъжа, който, стоейки на камъка, се опитва да изобрази лицето Му. Когато го довели, още преди да започне да говори, Господ го извикал при Себе Си по име и, посочвайки занаятието му, го назовал с името му - живописеца Анания - и открил причината за идването му, казвайки:

- Къде е писмото на твоя княз Авгар, което си Ми донесъл от Едеса?

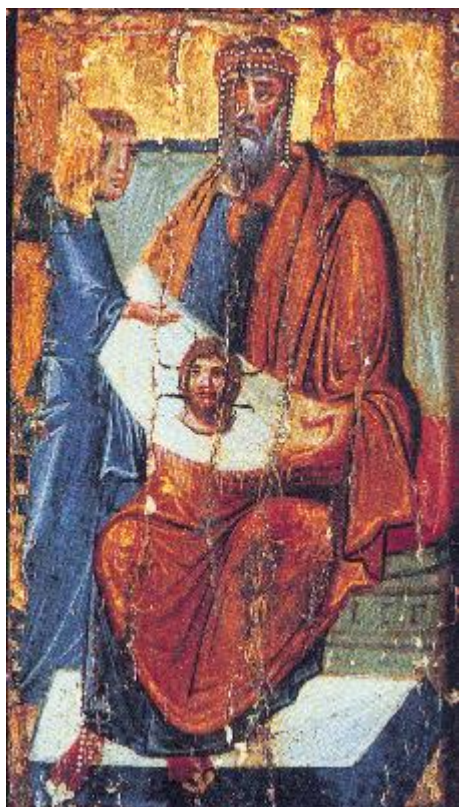
Анания, удивен и ужасен от прозорливостта на Господа, начаса извадил посланието на княза и с трепет го подал в ръцете на Спасителя. Господ, като прочел посланието, написал на Авгар следното:

“Блажен си ти, Авгаре, който не си Ме видял и си повярвал в Мене, защото за Мене е писано, че виждащите Ме няма да имат вяра, а които не са Ме видели, ще повярват в Мене и ще наследят вечния живот. Ти Ми пишеш да дойда при тебе, но на Мен подобава да извърша това, заради което съм пратен, и

след завършването му да се върна при Отца, Който Ме е пратил. И когато бъда възнесен при Него, ще изпратя при тебе един от Моите ученици, който, след като напълно те изцели от болестта ти, ще даде на тебе и на тези около тебе вечен живот (чрез кръщението).”

Като написал такова послание до Авгар, Господ Иисус Христос го запечатал с печат, на който с еврейско писмо било изписано: Божие видение, Божествено чудо. След това Господ, изпълнявайки желанието на Авгар и на художника, заповядал да донесат вода и като умил пресвялото Си лице, го изтрил с подадения Му четириъгълен убрус. И о, чудо! Обикновената вода се превърнала в боя и на кърпата се отпечатало пресвято подобие на Божественото лице. Давайки това изображение на Авгар заедно с писмото, Господ казал:

Занеси го и го дай на изпратилия те. (Това било в последните дни от земния живот на Господа преди страданията Му.)

И Анания се върнал в Едеса при своя княз и му дал неръкотворното изображение на Христовото лице на убруса и писмото. Като ги приел, Авгар се изпълнил с радост и ги целувал с любов; като се поклонил на Христовия образ, той веднага получил облекчение от болестта и само малка част от проказата останала на лицето му до времето, когато трябвало да дойде при него изпратеният от Господа ученик.

След доброволното страдание, възкресението и възнесението на Господа на небето в Едеса дошъл, воден от Божествената

благодат, свети Тадей, един от седемдесетте апостоли: след като достатъчно наставил Авгар в светата вяра в Христа, свети Тадей кръстил княза; когато Авгар влязъл в светата купел, изчезнала и останалата част от проказата, и той излязъл от купелта, свършено чист, здрав по тяло и душа. Заедно с Авгар се кръстил целият му дом и целият град, и в Едеса се славело името на нашия Господ Иисус Христос, Единия истинен Бог. При вратите на Едеса от древни времена стоял идолът на някакво езическо божество, на който всеки, влизащ в града, бил задължен да се покланя. Авгар свалил този идол от мястото му и го унищожил; след това направил над вратите укрепено място в каменната стена, защитено от дъжд; като сложил убруса с неръкотворния Христов образ на дъска от негниещо дърво, Авгар го обградил и украсил със злато и скъпоценни камъни, и го поставил на стената над вратите; освен това той изписал със златни букви следния надпис:

“Христе Боже! Всеки, който се уповава на Тебе, няма да се посрами.”

И Авгар заповядал на всички, влизащи в града и излизащи от него, да се покланят на божествения Христов образ; той издал закон, повеляващ да се отдава чест на Господния образ; тази благочестива наредба на Авгар, утвърдена със закон, се спазвала в продължение на много години: както в дните на неговия живот и на сина му, който след него бил княз в Едеса, така и при внука му. По-късно, при един от правнуците на Авгар, приел княжеското управление в Едеса, в града се възобновило древното езическо нечестие: този княз се развратил, отстъпил от Христа и се отклонил към идолопоклонство. Като видял на градските врати образа на Спасителя, почитан от всички влизащи и излизащи, князът, бидейки враг на Христа, възнегодувал; той искал да свали божественото изображение от стената и на мястото му да постави идол. Като узнал за това, известен по особен начин от

Господа, епископът на Едеса дошъл през нощта с клирици при градските врати и поставил пред светия Христов образ запалено кандило с дървено масло; след това епископът поставил пред светия образ глинена плоча, покрил с тухли мястото и го изравнил със стената - така му било наредено при божественото откровение. Когато неръкотворният Христов образ станал невидим, нечестивият княз се отказал от своето намерение. След много време в паметта на хората се заличил споменът за светия образ, било забравено и мястото, където бил заграден; и никой не знаел за него до деня на чудесното му явяване след много години, станало по следния начин.

В дните на благочестивия цар Юстиниан персийският цар Хозрой се приближил към Едеса с голяма войска, обкръжил града и започнал упорита и продължителна обсада. Когато гражданите, изнемогнали от недоумение и голям страх, със сълзи се молели на Бога, една нощ на епископа на Едеса, Евлавий се явила пресветла дева, блестяща с велика слава; посочвайки с пръст градските врати и мястото на стената, тя казала:

- Над тези врати е скрит божественият Неръкотворен образ на Спасителя Христа; добре ще направиш, като го извадиш от заграждението.

Епископът побързал към вратите и като се изкачил до посоченото му място на стената, намерил всичко така, както му било казано в откровението; разградил мястото, махнал плочата и намерил пречистия и пресвят Христов образ цял и невредим, а кандилото, въпреки че вече били минали толкова години, горящо и пълно с елей, а на самата дъска, върху която бил положен образът, се изобразило друго неръкотворно подобие на Христовото Лице. Епископът взел убруса с изображението на Спасителя и го показал на гражданите; това било голяма радост за всички, и всички се изпълнили с

мъжество, уповавайки се на Господа. Епископът, като се молел усърдно, понесъл образа по стените на града, показвайки Лицето на Спасителя на персийските воители, обсадили града, и цялата персийска войска, гонена от божествена сила, се обърнала в бягство. Така Едеса, по милосърдието на Христа, нашия Бог, и явяването на Неговия неръкотворен пресвят образ, била избавена от враговете.

По-късно, също след много години, когато в Гърция царувал Роман Багрянородни, делещ властта с Константин, син на Лъв Премъдри, и със своя зет, светият убрус с неръкотворното изображение на божественото Христово лице бил пренесен от Едеса, която била завладяна от сарацините, в Константинопол: по това време вече цяла Сирия, в която се намирала Едеса, била под властта на сарацините. Пренасянето станало по следния начин: гръцкият цар Роман, желаейки да има в Цариград безценното съкровище (неръкотворния образ на Спасителя) много пъти отправял молба до Сарацинския емир да му даде неръкотворния Христов образ. Емирът, умоляван от едеските християни, не искал да даде образа, и започнала война: цар Роман изпратил своя войска в Едеса и атакувал града, опустошавайки околностите. Тогава едесците изпратили до гръцкия цар молба за прекратяване на войната; царят ги молел да дадат Христовия образ. А Сарацинският емир, под чиято власт била Едеса, не искал да го даде даром; и християнският цар, воден от силното желание да има при себе си неръкотворния Христов образ, дал на емира дванадесет хиляди сребърника и върнал от гръцки плен двеста знатни сарацини, към това добавил и царско писмо със златен печат, в което обещава никога да не обявява война нито на Едеса, нито на околните градове. Като получил чрез това желаното, царят взел неръкотворния Христов образ, а заедно с него и посланието, което, както беше отбелязано по-горе, нашият Господ Иисус Христос написал на Едеския княз Авгар; от

ръцете на архиереите и други честни мъже с духовен чин светият образ бил пренесен в Цариград. По пътя и в самия Цариград от честния образ ставали много чудеса: изцелявали се всякакви болести - слепи проглеждали, глухи започвали чуват, сакати да ходят, изгонвали се бесове. Един бесноват възкликнал:

- Приеми, Константинополе, твоята слава и веселие, а ти, Порфирородни, честта на твоето царство.

Казвайки това, този човек се изцелил от беснуването.

Празнуването на пренасянето на неръкотворния Христов образ било установено на 16-ия ден на месец август, деня, когато царстващият град Го приел с голяма чест и тържественост и го поставил в църквата на Пресвета Богородица Фароска, за защита на града и за слава на Христа, нашия Бог, прославян с Отца и Светия Дух, сега и винаги и во веки веков. Амин.

Тропарь, глас 2:

Пречистому Твоему образу поклоняемся Благий, просяще прощения прегрешений наших Христе Боже: волею бо благоволил еси плотию взыти на крест, да избавиши, яже создал еси, от работы вражия. Тем благодарственно вопием Ти: радости исполнил еси вся Спасе наш, пришедый спасти мир.

(На Твоя пречист образ се покланяме, Благий, просещи прощение на прегрешенията ни, Христе Боже; доброволно си благоволил да пострадаш с плът на кръста, за да избавиш тези, които си създал, от робуване на врага. Затова с благодарност Ти зовем: с радост си изпълнил всички, Спасителю наш, дошъл да спасиш света.)

Кондак, глас 2:

Неизреченного и божественного Твоего к человеку
смотрения, неописанное Слово Отчее, и образ неписанный и
богописанный победителен ведуще неложнаго Твоего
воплощения, почитаем того лобызающе.

*(Знаещи Твоя неизказан и Божествен промисъл за
човеците, неописано Слово на Отца, неписания Твой образ и
победния Богописан образ на Твоего истинно въплъщение
почитаеме, като го целуваме.)*

Молитва ко Господу

Господи Щедре и Милостиве, Долготерпеливе и
Многомилостиве, внуши молитву нашу и вонми гласу моления
нашего, сотвори с нами знамение во благо, настави нас на путь
Твой, еже ходити во истине Твоей, возвесели сердца наша, во
еже бояться Имене Твоего святаго. Зане велий еси Ты и
творяй чудеса, Ты еси Бог един, и несть подобен Тебе в бозех,
Господи, силен в милости и благ в крепости, во еже помогати и
утешати и спасати вся уповающий на Имя святое Твое. Аминь.

**Слово за поклонението на светите икони
на свети Иоан Дамаскин**

*Св. преподобни
Иоан Дамаскин.
Икона.
Византия. XIV
в. Манастир
"св. Екатерина"
на Синай*

Тъй като някои ни порицават за това, че се покланяме и почитаме иконите на нашия Спасител и на Божията Майка, а също и иконите на другите свети Христови раби (1), нека те да знаят, че Бог е сътворил човека по Свой образ. Поради какво се покланяме един на друг (поздравяваме се), ако не поради това, че всички ние сме създадени по Божий образ?

Богоносният, свят и велик отец на Църквата Василий Велики (2) казва, че честта, отдавана на образа, възхожда към първообраза. Първообраз е това, чието подобие се изобразява и на което се прави изображение на иконата.

По каква причина Моисеевият (3) народ се покланял на небесните предмети в скинията? - Поради това, че Бог казал

на Моисей: „гледай да ги направиш по образа, що ти бе показан на планината" (Изх. 25:40). Също и херувимите, осеняващи олтара, не били ли дело на човешки ръце; и преславният иерусалимски храм не бил ли построен с изкуството на човешката ръка?

Светото Писание осъжда единствено тези, които се покланят на идоли и които принасят жертви на демоните. И елините, и иудеите принасяли жертви: но първите принасяли жертви на бесовете, а вторите на Бога. Жертвите на елините били отхвърлени и проклети, а жертвите на иудеите били благоприятни на Господа. Ето, Ной (4) принесъл жертва, "и помириша Господ приятно благоухание" (Бит. 8:21), защото тази жертва била принесена от чисто и доброжелателно сърце; но елинските идоли, като мерзки и богоненавистни, били запретени и проклети, тъй като били идоли на демоните.

Освен това кой може да изобрази лицето на Бога, невидим, безплътен, неописуем, неподдаващ се на изобразяване? Безумно безбожие би било желанието да се изобрази Божеството така, както То съществува Само по Себе Си. По тази причина във Ветхия Завет не се употребявали икони.

Но след това, когато добросърдечният Бог, по Своята милост, устройвайки нашето спасение, се явил в образ на истински човек, а не като подобие на човешко лице, както някога се явявал на Авраам и пророците, но явил Себе Си като истински човек, ходел по земята, живял сред хората, вършел чудеса, пострадал, разпънал се на кръст, бил погребан, след това възкръснал и се възнесъл на небесата: - тогава всичко това, което било в действителност, всичко, което видели хората, но което не сме видели ние, които не сме живели по това време - всичко това тогава било записано, за наша поука и напомняне, та ние, без да сме го видели, да го чуем и като повярваме, да получим (вечното) блаженство.

А тъй като не на всички е дадено да знаят писанията, не на всички е даден дарът да четат книги, то светите отци единогласно разсъдили да изобразят всичко това на икони за най-бързо спомняне, като славни победоносни знамения. Защото ние често поради нерадението си забравяме за Господните страдания; а като по-гледнем към изображението на Христовото разпятие, веднага си спомняме Неговите спасителни страдания и падайки пред иконата, се покланяме не на предмета, но на Този, Чието изображение виждаме пред себе си; защото ние се покланяме не на материала, от който е направено Евангелието, но на написаното в него слово Божие; именно по същия начин се покланяме не на материала, от който е направен кръстът, но на изобразеното на кръста Разпятие Христово.

Същото трябва да се каже и за иконата на Пресвета Богородица, защото тази чест, която отдаваме на Божиата Майка, възхожда към Въплътилия се от Нея.

По същия начин и мъжествените подвизи на светите Божии угодници, изобразени на иконите, ни подтикват към мъжество, ревност и подражание на техните добродетели и към прославяне на Бога, и както казахме, тази чест, която отдаваме на благохвалните подвижници, изобразени на иконите, е свидетелство за нашето усърдие пред общия за всички нас Господ, и освен това тази чест възхожда към истинския първообраз.

Това, което казахме, не е записано в Свещеното Писание, но там не е написано и за поклонението на изток, почитането на кръста и много други подобни неща.

В Историята е записано как едеският цар Авгар изпратил своя живописец да изобрази лицето на Господа, но той (живописецът) не могъл да изпълни каквото му било поръчано, по причина на дивната светлина, излизаща от Христовото

лице. Тогава Сам Господ допрял кърпа до Своето божествено и животворно лице и изобразил на кърпата Своето подобие, което изпратил на Авгар, за да изпълни желанието му. А за това, че светите апостоли са ни предали много неща без писания, свидетелства апостолът на езичниците Павел (*паметта на свети апостол Павел се празнува от светата Църква на 12.07 - 29 юни по православния календар - бел.ред.*), казвайки така: *"И тъй, братя, стойте и държете преданията, които научихте било чрез наше слово, било чрез наше послание"* (2Сол. 2:15). И на друго място: *"Похвалявам ви, братя, че ме помните за всичко и държите преданията тъй, както съм ви ги предал?"* (1Кор. 11:2).

(1) *Говорейки за хората, които порицават християните, свети Иоан Дамаскин има предвид иконоборците. Иконоборческата ерес се появила в VIII в., следователно свети Иоан Дамаскин бил неин съвременник. Иконоборците неразумно смесвали иконопочитанието с идолопоклонството. В настоящото слово за поклонението на светите икони свети Иоан Дамаскин изобличава безбожното заблуждение на иконоборците. - За основател на иконоборческата ерес се смята Константин, епископ наколийски (във Фригия - малоазиатска област). Най-отявлени защитници на иконоборството били император Лъв III Исаврянин (717-741 г.) и Константин V Копроним (741-775 г.). Тази ерес била осъдена на VII Вселенски събор, състоял се в 787 г. в град Никея. (Днес представители на това проклето отклонение са протестантите-б.р.).*

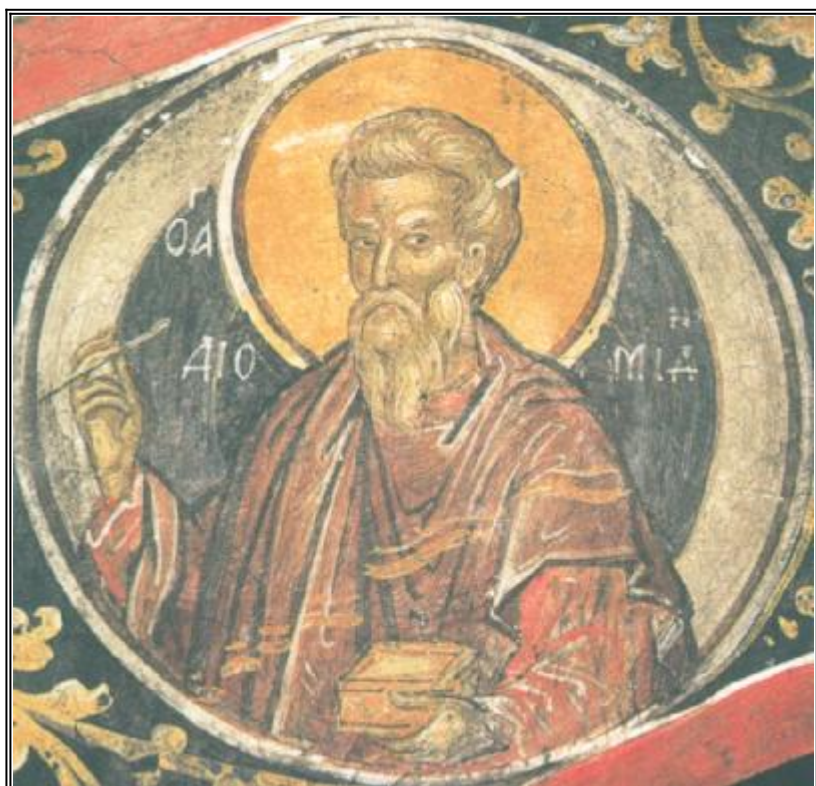
(2) *Свети Василий Велики - един от най-прочутите отци на Църквата от IV в.*

(3) *Моисей - вожд и законодател на еврейския народ, първият свещен писател, живял XV века пр. Р. Хр. Той се е*

родил в Египет и произхождал от Левиевото коляно. Моисей чудесно извел евреите от Египет, избавяйки ги от тежкото египетско робство. На планината Синай той получил от Бога 10-те заповеди и се удостоил да види славата Божия. Всички заповеди и наредби, които получил от Бога, както и първоначалната история на еврейския народ, той изложил в първите пет книги на Библията (пето-книжие Моисеево). Моисей починал на границата на обетованата земя, на 120-годишна възраст.

(4) Ной - син на Ламех, - последният патриарх преди потопа. Жертвата на Бога била принесена от Ной след излизането от ковчега (Бит. 8:15-20) и била предобраз на Христовата жертва.

В памет на светия мъченик Диомид (298 г.)

Свети мъченик Диомид. Фреска от Атон, манастир Дионисиат. 1547 г.

Свети Диомид бил родом от град Тарс Киликийски, по занятие бил лекар, а по вяра християнин, и лекувал не само телата, но и душите на хората; защото той увещавал елините да повярват в Бога и ги просвещавал, подготвяйки ги за свето кръщение.

При царуването на император Диоклетиан свети Диомид напуснал Тарс и дошъл в град Никея, намиращ се във Витиния; и тук, по обичая си, свети Диомид лекувал болните, при което си служел не само с лекарствени средства, но най-вече с призоваването на всесилното и изцеляващо име на нашия Господ Иисус Христос и знамението на честния кръст; много идолопоклонници обърнал към вярата в Христа благодарение на лекарското си изкуство, както и на своето учение.

Когато император Диоклетиан, който по това време бил в източните страни, узнал за това, изпратил войници да хванат светеца; когато войниците пристигнали на това място, те намерили свети Диомид вече преставил се в Господа; но отсекли мъртвата му глава, за да я отнесат на императора. Веднага след отсичането на главата войниците изгубили зрението си и ослепели, така че други ги отвели при царя и носели отсечената глава на светия мъченик.

Когато императорът видял главата и слепите войници, им заповядал веднага да отнесат главата и да я съединят с тялото; и те, щом направили това, на часа прогледнали и повярвали в нашия Господ Иисус Христос, истинния Бог, на Когото се отдава вечна слава. Амин.

Тропарь мученику Диомиду Тарсянину, Никейскому

Мучительнии сосуди устроиша ти путь к Небесем,/ Христов воине Диомиде,/ победив диавольския козни,/ и на Небесех у

Христа́ просла́вился, // моли́ся за творя́щих ве́рою па́мь твою́.

(Перевод: Орудия мучений устроили тебе путь на Небеса, воин Христов Диомид, победивший диавольские козни и на Небесах у Христа прославившийся, молись о почитающих с верой память твою.)

Кондак мученику Диомиду Тарсянину, Никейскому

глас 2

Истинный и непобедимый страстотерпец, / благочестия и благодати Небесный тайнник явлься, / Диомиде преславне, / победив мучителя и победоносец быв, // венцы победными прославися.

(Перевод: Истинный и непобедимый мученик, ты стал хранителем Небесных тайн благочестия и благодати, удивительный Диомид, одолев мучителя и став победоносцем, ты удостоился победных венцов.)

В тот же день память преподобного Херимона (IV в.)

Преподобный Херимон упоминается в книге Палладия «"Лавсаик"» и в Патерике алфавитном. Пещера его отстояла от воды на двенадцать поприщ; по преставлении он был обретен сидящим на своем месте и держащим в руках свое рукоделие, ибо он скончался за работой. Сей святой Херимон упоминается также святым Феодором Студитом⁵¹¹³ в Триоди постной, в субботу сырную в каноне на утрени, в песни шестой⁵¹¹⁴.

5113 Память его 11 ноября (по правосл. календар - 24.11 по грегор. календар - б.р)

5114 Кончина святого Херимона последовала в конце IV в. или в первых годах V

ЧЕТИ-МИНУТЕ НА СВ. ДИМИТРИЙ РОСТОВСКИ

Житие на преподобни Йоаким Осоговски (1105 г.)

Скъпоценна четворица представляват дивните наши отци пустинножители Йоан Рилски, Прохор Пшински, Гавриил Лесновски, а заедно с тях и преподобният Йоаким Осоговски -

небесни човеци, земни ангели, приятели Христови, трудолюбиви работници, излезли с ралото на вярата да обработят душевната бразда и да посеят духовно семе, за да пожънат стократен клас и да принесат на Христа добродетелни плодове.

Преподобният наш отец Йоаким като многосветла звезда се устреми от запад на изток и дойде в пустинната Осоговска планина, имайки със себе си за свой пазител и водач ангел Божий, и се посели там, като внимаваше само в Бога и в себе си, и като се молеше да бъде сподобен да получи възделеното. Но най-напред той пристигна през една късна вечер в дома на един болярин в тази страна, благоверен и много богат, в селото на име Градец. Там имаше изградена малка църква, в която преподобният се помоли и седна пред църквицата да си почине. Но дойде и споменатият болярин, намери го да седи, получи неговото благословение и започна разговор с него. Като взе думата, преподобният му рече: “Ето, всичко откровено ти изповядвам, брате... С много труд дойдох дотук, защото чух, че в тия краища, и особено в Осоговската планина, е много удобно да обитават монаси, а най-вече такива, които искат да се усамотят, за да работят на Бога искрено. Аз не познавам тия краища и пътя не знам, а искам да отида и да намеря такова място, каквото желая. Затова те моля, кажи ми ти като познавач!” Боляринът му каза всичко внимателно и така, както е, и му показа място в полите на Осоговската планина при река Скупица, един от тамошните потоци, който обикновено се нарича Бабин дол. И рече: “Скъпи ми отче, онова място е точно такова и ще бъде угодно на твоята воля. Там има такава пещера, много хубава, обаче мястото е стръмно.”

*Св. Иоан Рилски и св. Йоаким
Осоговски (Сарандапорски).
Фреска от Погановския
манастир, края на XV в.*

Преподобният с удоволствие прие съвета на болярина и рече: “Слава на Бога и пречистата Божия Майка, задето така благоволиха да ме насочат мене, убогия, и да получа такова място за моето пребиваване и да завърша остатъка от живота си според Господните заповеди: в молитва и пост, в сълзи и бдение, в глад и жажда, в голота и студ, в голямо търпение и страдание, та като премина този кратковременен плачевен живот, да се сподобя с небесните блага и да се избавя от страшната и нетърпима геена. А ти, вселюбезни в Христа брате, помни любовта Божия и дохождай при мое смирение, докато моят дух съжителства с това смъртно тяло, та Бог, великият Дарител, и тебе да обогати със Своео милосърдие и благост!” И остана там до сутринта.

Като се съмна, стана и излезе от онова място, и отиде по своя път радостен, възпявайки и славейки Бога с думите на псалмопевица: “Върни се, душо моя, в твоя покой, защото

Господ ти стори добро”, и още: “Посочи ми, (Господи), пътя, по който да вървя, защото към Тебе възнасям душата си”. Като дойде на мястото, което му бе приготвил Бог и което се наричаше Сарандапор, прекара там всички години на живота си: с добър подвиг се подвиза, с различни трудове смиряваше себе си, с чести въздишки към Бога, с безчислени коленопреклонения, с непрестанни всенощни стояния, в безсънни молитви и топли сълзи беседваше с Бога ден и нощ. Заради това се сподоби с дар от Бога да лекува разни болести.

Когато наближи времето да се престава, тогава по Божие допущение дойдоха при него двама души от планината. Той, като ги видя, рече им: “Каква е причината да дойдете при мене, братя? Като ви гледам, разбирам, че сте обзети от някаква голяма печал.” Те му отговориха: “Отче, имаме обичай да излизаме в тази планина на лов, защото сме слаби в живота си. И с Божията помощ всякога сме хващали лов. Но сега много дни се трудихме и нищо не хванахме, затова се връщаме с празни ръце.” Преподобният се смили над тях и рече: “Чеда, сега вече се свечерява. Останете тази нощ тук и после ще ви изпратя с мир!” На сутринта им заповяда да се отклонят от вчерашния си път и им посочи обратната посока да излязат от усойната страна на планинския връх и оттам да отидат у дома си. Те приеха думите му и тръгнаха на път, както им заповяда преподобният. И като дойдоха на върха, си намериха достатъчно лов, радваха се и славеха Бога, като си казваха, че по молитвите на светеца Бог даде да се изпълни тяхното желание. А един от тях се върна при светеца и му съобщи, че по неговите молитви Бог им дал достатъчно лов. Преподобният ги благослови и ги отпусна с мир, като каза: “Често идвайте при мене на посещение и за благословение!” Като получиха неговата молитва и благословение, отидоха си радостни и оттогава си имаха всичко достатъчно изобилно в домовете си.

Като мина доста време, тия човеци пак дойдоха при преподобния да го видят и да получат благословието му. Но го намериха преминал от тукашните във вечните обители, и се изпълниха с голяма скръб и печал поради смъртта му. Но Божият промисъл не даваше на всеки човек да намери светите моци на преподобния, а само ония двама дохождаха при честния му гроб, като носеха тамян и свещи за светлина на преподобния отец. И така правиха непрекъснато през всичките дни на живота си. После мина доста време и хората на оня род измряха. В дните на византийския император Мануил Комнин Бог пожела да прослави Своя угодник и да обнови неговото свято място, защото не търпеше повече да се крие запален светилник под крина или да се мисли, че ще се укрие град навръх планина.

В ония дни имаше един свещеник на име Теодор в Овчеполския край, в село Осмидол. Съпругата му умря и Теодор изпадна в голямо недоумение, дали да не избере монашеско житие. Той имаше бащина сестра - леля, при която отиде, откри, че желае да монашества. Благоразумната жена, като изслуша думите му, я обзе скръб. Но го насърчи да поеме този път и го утвърждаваше в тази мисъл като майка, която състрадава на детето си, и рече: "Чедо, ако бих знаела, че ще можеш да търпиш подвига на молитвата и бдението, глада и жаждата, и да бъдеш тих и кротък, смирен и послушен, към всички приветлив, независтлив, братолюбив, негорделив, незлопаметен, милостив към бедните, пожертвувателен и нелицемерен, тогава бих те насърчила да тръгнеш по този път. Защото такива са добродетелите на монашестващите. Чувала съм, че няма друга вяра като християнската и друг чин като монашеския. Ето защо, подобава ти да избереш такъв път, на който да приведеш душата си към Христа с много любов и да я спасиш, а и за спасяването на други да станеш ходатай!"

Теодор усърдно възприе добрия съвет на леля си и усвои на

дело нейното слово, остави света с неговия властник, и както елен тича по жетвено време към водни извори, така и той се разпали от любов към Христа и искаше да получи желаното. И стана, та дойде в Осоговската планина на мястото Сарандапор, защото беше слушал, че на това място преподобният отец Иоаким извършил своето постническо и равноангелно житие. И той пожела да се посели на същото място и да монашества по молитвите на светеца. Дойде у дома си, за да си вземе всичко потребно и разказа на майка си каквото е станало. А през нощта при него дойде насън преподобният наш отец Иоаким и му рече: “Теодоре, къде си намислил да вървиш?” А той като уплашен отговори: “Господине, чух за нашия свети отец Иоаким, който бил живял в полите на Осоговската планина, на мястото Сарандапор. По неговите свети молитви и с Божията помощ и аз, недостойният и грешният, пожелах да живея на същото място, и по неговите молитви, надявам се, Бог и нашите стъпки да отпрати към изпълнение на Божиите заповеди!” А светецът пристъпи към него, осени го с кръстно знамение, извади от пазвата си някакъв малък съсъд като позлатен и започна да умива ръцете си и да му помазва главата, лицето, ръцете и гърдите. Благослови го и рече: “Чедо, иди с мир, пазен от Божията благодат!” Теодор скочи от съня си, разбра какво видение и благословение е получил, и прослави Бога и светеца. И никому нищо не каза за това свое видение, а дойде на споменатото място, засели се там, като си казваше: “Това е мое покоище навеки; тука ще се поселя, защото го силно пожелах”. И други хвалебни и благодарствени молби възнесе към Бога, като обливаше със сълзи лицето си. А като намери един боговдъхновен духовник, нему преклони главата си и беше постриган в монашество под името Теофан. И така с косите на главата си отрязва страстите и похотите, и стана пръв игумен на онова място, дето с Божията помощ и по молитвите на светеца се събраха множество монаси.

След време игумен Теофан започна да гради църква в името на светия отец. И като събра всичко необходимо за църковния градеж, вече мислеше за завършването на църквата. Дойде му мисъл за постническите трудове и страдания на преподобния отец и за светите му мощи, положени в гроб. И понеже не знаеше мястото, дето лежеше преподобното му тяло, затова започна да се моли със съкрушено сърце: “Угодниче Божий, не съм достоен аз, грешният твой раб, да помисля такова нещо и да го изкажа на твое Преподобие, но заради своите си свети и честни молитви не презирай моленията на нас, грешните! Прояви ни твоята доброта, покажи на нас, бедните, твоята милост, отвори ни некрадомото съкровище на твоите свети мощи, та като ги видим, да прославим Бога, Който те е прославил! И покажи ни голямата си вяра и по-голямото дръзновение на твоята святост!” Веднага блесна светлина като мълния и показа гроба, където лежеше преподобното му тяло, раздвижи се земята и цялата околност се изпълни с благоухание като от различни цветя. Игуменът и всички с него много се уплашиха, защото светъл облак ги осия и всички с умиление и любов дойдоха и обливайки се с топли сълзи, се покланяха на честния му гроб, вземаха с ръцете си пръст от него и отпращаха похвални песни на Бога и на Неговия угодник: “Радвай се, възпитанико на пустинята! Радвай се, одобрение на монасите! Радвай се, похвало на преподобните! Радвай се, светило на незаходимото Слънце! Радвай се, небесний човече и земний ангеле, Иоакиме преподобни! Кой човешки ум ще може достойно да те възхвали или какви песни ще възпее на твое Преподобие? Но, о, преподобни отче, не преставай да се молиш за твоите раби, та и ние, грешните, като преминем кратковременната суета на този свят, да те намерим наш горещ молитвеник в деня на страшния съд пред Бога!” Такива похвални надгробни песни възпяха на преподобния братята с игумена. След явяването на честния гроб църквата беше завършена и игуменът с братята служеше

божествени служби за слава и похвала на преподобния отец.

Като мина малко време, дойде светецът при игумена насъне и му каза: “Подобавя по-скоро да извадиш мощите ми от гроба, понеже аз умрях осем години преди голямото затъмнение!” Игуменът рече на светеца: “Господине мой, бих желал с голяма бързина да изпълня твоята заповед, но ме е страх и не смея да дръзна на такова дело от околните човеци, а най-вече от местните князе. Но ако заповяда твоя Светост, аз ще ги повикам, та заедно с тях да вземем твоето свето и нетленно тяло?” А светецът му рече: “Не знаеш ли, че ако бих желал на такива човеци да предам себе си, защо трябваше тебе да доведа от друга обител? Но казвам ти, остави страха и всяка грижа, и направи скоро това, което аз ти заповядвам, та всеки, който дойде при мене с вяра, да го приема с любов. И никому даже мисъл да не дойде да се нарича ктитор на моята обител, защото аз сам ще бъда ктитор на моето си място!” Но игуменът от страх се отнесе небрежно към това завещание на светеца. И като мина малко време, преподобният пак дойде при игумена насъне и му рече гневно: “Ти още ли държиш моята воля в твоето непослушание и не се подчиняваш на моята заповед? Или искаш да видиш на себе си твърде страшни видения и изпитания? Аз се надявам със силата на моя дух да те избавя от тамошните вечни мъки, та тук ли не ще мога да те избавя от тленни човеци? Стани, ела в планината да ти покажа дървото, от което да пригответе ковчег за моите мощи!” Игуменът, въпреки нежеланието си да се подчини, стана и отиде в планината, и светецът му показа дървото, дето са “Трите кладенци” - така се нарича онова място. Сутринта игуменът стана от сън, отиде в планината и намери дървото, което му показва светецът, и прослави Бога и светия отец, защото намери точно така, както му бе показано насън, и направи ковчег, както му бе заповядано. Подир това игуменът нареди да се съберат всички братя в църквата и да

отслужат всенощно бдение. А сутринта с лития, свещи и кадила, пеейки и славословейки, дойдоха до честния гроб, взеха мощите на светия отец, положиха ги с чест и слава в ковчега, пренесоха ги и положиха в задната част на църквата на името на светеца, и пристъпиха с усърдие и любов, обливайки се в топли сълзи, да целунат светите мощи, като се покланяха и славеха великия Дарител Господа, Който им даде такава благодат. И всички, които пристъпваха, сакати и недъгави или обсебени от нечисти духове, се изцеряваха от докосването на светеца.

Разнесе се слух по цялата онази страна за дивните и преславни чудеса на преподобния отец. Хората започнаха да се стичат на поклонение при светеца, като му носеха свещи и тамян. В онези дни трима братя велможи владееха земята. Като чуха, че светите мощи на преподобния отец Йоаким вършат големи и преславни чудеса, двамата по-млади братя станаха и отидоха на поклонение при светеца с дарове, получиха благословението му и се върнаха у дома си, като се радваха и славеха Бога. Но най-големият брат по дяволско действие започна да се гневи и да казва: “Откъде се взе този монах, който извърши такава дързост и намери такива свети мощи в моята държава? Той без никаква боязън дръзна да ги извади от земята, без аз да знам, защото той не пожела да извести за това на никого от нас. Но не ми ли е позволено да правя каквото си искам в моята област и никой няма право да ми забрани това?” Така говореше той с гняв. Но праведен е Божият съд, както е рекъл пророкът: “излей върху тях яростта Си, и пламъкът на Твоя гняв да ги обхване: жилището им да запустее!” След малко време умря синът на този болярин и той изпадна в голяма печал, и гневът му против игумена се уталожи. Но като минаха 40 дни от смъртта на сина му, пак го поощри дяволът на гняв, та искаше да подложи на унижение игумена и даже да го изгони от неговата обител. Дойде

боляринът с гняв, намери игумена пред църквата да пее някак чудно часовете, разбеснува се против игумена и братята, като викаше: “Калугерино, как така си дръзнал самовластно да решиш и безбоязнено да извадиш светите мощи, без аз да знам нищо, толкова повече, че това става в моята държава? Защо направи така, че да обидиш моята власт? Не знаеш ли, че в моята област никой не смее да ми се съпротивлява? А ти си дръзнал да обидиш моята власт!” И много друго наговори с гняв. Игуменът рече: “Послушай, болярино, и не се гневи напразно! Аз на три пъти се отрекох да направя тази работа, но сам светецът с голяма строгост ми заповяда и аз я направих: извадих светите мощи със страх. Сега какво има между мен и теб, човече? Ето го тук светеца! Който иска да прави нещо, нека го прави! Така и ти си тук, каквото желаеш, направи го! Ето, аз съм помежду ви!” Като изслуша това, боляринът остави яростта на своя гняв, злият израз на лицето му се измени, бързо се затече в църквата, поклони се на светеца, с радост целуна светите мощи и моли игумена да му прости. Игуменът го сподоби със своята прошка и благословение. После отслужи света Божествена литургия, след която влязоха в трапезарията и се развеселиха доволно. Като стана от трапезата, боляринът отново получи прошка от игумена и братята и възседна коня си, за да си отиде у дома. Но стана дивно Божие смотрение и свето чудо: конят му започна да се плаши и да свирепее, хвърли го на земята и се счупиха двете му нозе. Така беше изобличено неговото безчовечно насилие над манастира! Направиха носило и го отнесоха в дома му. Като мина известно време, светецът се яви насън на един от слугите му и рече: “Кажете на господаря си да донесе дар на светия отец, за да получи изцеление до осем дни!” Слугата съобщи на своя господар каквото му поръча светецът. А боляринът, като чу разказа на своя слуга, бързо заповяда да вземат от неговия имот най-напред коня, който му причини болките, осем овце и два вола, и заповяда на своите

момци да го носят при светия отец заедно с даровете, и казваше: “Господине мой свети отче, прости ме, грешния! Прости моето безчовечно насилие, което съгреших съзнателно и неразумно!” Като минаха осем дни, болният получи пълно изцеление по молитвите на светеца.

И още искаме да припомним чудото на светеца с еклисиарха, който беше поставен в манастира от игумена и братята да отговаря за църквата и да пази принасяното злато. Но дяволът му вложи помисъл, да взема тайно от църковното злато по малко и да го скрива, докато напълни едно гърне. Когато го видя пълно, го зарови на гумното. Но дойде светецът насън при игумена нощем и го заведе на мястото, където бе скрито златото от поменатия еклисиарх и му заповяда да копае. Когато започна да копае, намери гърнето пълно със злато. И рече светецът на игумена: “Това злато, което взимаше тайно, твойт еклисиарх го скри тук. Но вече да не го внасяш в църквата, защото е проклето, а го изразходвай по друг начин, както искаш!” Сутринта игуменът отиде сам на мястото, за да се увери дали е истинско явлението, или е било привидение, но намери така, както му го показа светецът. Тогава повика еклисиарха и му заповяда да копае на това място. Той против волята си започна да копае и извади скритото злато. Като видя, че се изобличи престъплението му, падна пред нозете на игумена, просейки прошка. А златото поиска да върне в църквата, но игуменът му рече: “Който ми показва това място, той ми заповяда да не го връщаме вече в църквата, понеже не е благословено.” И пак се яви светецът на игумена и му каза: “Да знаеш, че в следващите времена ще се преумножат греховете на човешкия род, благочестието и православието ще пострада от насилието на безбожните агаряни, много свети места ще запустеят, ще замлъкнат славословията в светите манастири, много тела на светци ще бъдат пренесени от техните обители на други места. Аз обаче се надявам на

силата Христова и на Неговата пречиста Майка, че моите
мощи не ще бъдат пренесени от това място, нито моят храм ще
бъде в запустение.”

Веднъж пък беше празникът на преподобния отец и се пееше
вечернята. Дяволът вложи крамола между двама манастирски
братя - свещеници в църквата, и стана голямо скарване
помежду им. Когато излязоха от църквата, единият падна пред
нозете на другия, просейки прошка и показвайки смирение.
Но другият пламна в ума си от гордост, озлоби се и не пожела
да се смири, но си отиде разгневен. Докато бдението
продължаваше, братът, който излезе от църквата разярен,
внезапно се намери хвърлен в дола отдясно на църквата и
стана голяма мълва. Братята се притекоха със свещи,
намериха падналия от високото брат да седи без никаква
повреда и го изведоха здрав. Всички прославиха Бога и светия
отец, който прави такива дивни и преславни чудеса.

Игуменът с братята имаха такъв устав - в понеделник, сряда
и петък до вечерта да не ядат нищо. Но в тия дни, като
излизаха из планината всеки по своята работа, мнозина от тях
тайно ядяха от намерените там плодове, като си казваха, че
това не е грях, понеже това са овощия. Но светецът се яви
насън на игумена и му рече: “Защо така небрежно си
изоставил братята по отношение на всяка тяхна проява и не
изпитваш подробно как живеят по заповедите и преданието?
Мислят, че са в пост и въздържание, а отиват в планината и
ядат каквито овощия намерят там. Не знаеш ли, че за
преданията, които те не изпълняват, Бог от тебе ще търси
отговорност?” Като чу тия думи на светеца, игуменът много
съветва братята и им запрети, и им заповяда занапред да се
пазят от такова безчиние.

По времето на българския цар Калоян (1197-1207), в
навечерието на празника Успение Богородично, свети Йоаким

се явил насън на един от манастирските слуги и му рекъл: “Иди, кажи на игумена, че на моя ден (16 август) царят ще дойде в манастира ми за поклонение и молитва. Затова да заколят агне и да го посрещнат добре!” Слугата възразил: “Ние в манастира нямаме подходящо агне.” Свети Йоаким отговорил: “И аз знам, че във вашето стадо няма такава агне. Но манастирът може да купи, за да посрещне добре царя!” Сутринта слугата съобщил на игумена своето съновидение. Игуменът пратил двама дякони, които купили един хубав овен. Цар Калоян действително дошъл в манастира на празника на свети Йоаким.

Един от братята беше иконом. По дяволско действие беше завладян от лицемерие и завист, към братята не беше любезен, много нещо скриваше от манастирските потреби, а най-вече беше се предал на безвременно винопитие, като беше си намерил някои подобни на себе си в това безчиние. Поради това беше стигнал до голямото самомнение, че е най-важното лице в управлението на манастира. Окаяният, след като потъпка своята съвест и след като се преизпълни със завист, започна да додява на един от свещениците, да го изобличава и да казва, че тайно си присвоява от принасяните дарове; не виждайки гредата в своите очи, се захвана за малката сламка на другия. Веднъж свещеникът му каза: “Брате, нека Бог да изобличи делата на всеки един от нас и светият отец да бъде съдия между тебе и мене! Бог знае, че аз нося всичко придобито при вас. Но ти ще отговаряш за онова, което говориш.” И какво стана? Икономът, който вършеше това, а мислеше, че върши добро, веднага беше изобличен от праведния съд на светеца: внезапно хукна да бяга в планината, та братята го хванаха и здраво го вързаха. Дойде свещеникът и почна да го разпитва: “Взел ли си нещо от манастирското имущество?” Тогава икономът неволно изобличи себе си: “Аз вземах и затова си заслужих такава отмъщение и присъда на

светеца!” Лицето му се беше изменило и беше станало много грозно. Братята искаха да го въведат в църквата, за да направят молитва за него, обаче не можаха четирима силни мъже да го вкарат вътре. С голям труд едва можаха да го довлекат до потока, който е пред църквата. А той викаше на братята: “Защо ме мъчите, окаяния, и насила ме влечете четирима души, и ме принуждавате да вървя напред, когато зад мен цялата страна е пълна с такива, които пак ме връщат назад?” И го оставиха на това място, като го вързаха здраво и поставиха един от братята да го пази, а другите си отидоха по работата. Но поставеният брат задрямал и заспал. А той със зъбите си разкъсал въжетото, с което беше вързан, побягнал, дошъл до голямата скала, откъдето започва пътят срещу църквата, и оттам се хвърлил. И вече не можаха да го намерят. Мнозина бяха обзети от голям страх поради този случай.

В ония времена настана голяма тишина по цялата земя, народът прекарваше живота си в мир и се стичаха от всички страни за празника на светия отец. Дойде и един черноризец от град Велес на име Арсений. Беше извършено всенощно бдение и славословие. Като дойде време за поклонение пред светите мощи, всички пристъпваха с усърдие, любов и горещи сълзи, а също със свещи и тамян, и сърдечно целуваха честните мощи на преподобния отец. Като пристъпи и поменатият черноризец да целуне, изхитри се тайно да вземе един от малките пръсти на светеца, като даде обет в сърцето си, че винаги ще празнува паметта на светия отец, и го положи в кърпата си, без никой да види. Когато обаче сутринта, след като свърши всенощното бдение, той излезе от църквата и всеки си отиваше в килията, като се радваше и хвалеше Бога и светеца, тогава поменатият Арсений излезе след всички, носейки със себе си частицата от мощите на светеца. И ето, пред църквата започна да се клати като замаян от пиянство, като че ли светецът искаше да го провали в дълбокия дол.

Един от братята отиде след него и рече: “Какво ти стана бе, брате, и защо така се клатушкаш?” А той със срам и страх му изповяда греха си. Тогава братът го посъветва: “Скоро се върни и остави на мястото му каквото си взел, за да не пострадаш от нещо по-лошо!” А светецът му се яви насън и рече: “Кой си ти така да дръзнеш да откраднеш част от моите мощи? Аз исках да ти покажа някакво страшно знамение. Но се умилостивих, понеже ти даде обет да честваш моята памет всякога, докато си жив. Поради това проявих към теб кротост. Сега си иди с мир!” Тогава Арсений прослави Бога и светеца и радостен си отиде в своя път.

И така, братя и отци, колкото можах с моето малоумие да проверя дивните и преславни чудеса на преподобния наш отец, пустинножителя Йоаким, с голямо внимание и старание написах това, за да бъде за полза на читателите и за слава и чест на светеца. А пък аз, грешният, който написах това житие, по молитвите на светеца дано да бъда сподобен в деня на Страшния съд да получа вечните блага на Христа Иисуса, нашия Господ, на Когото да бъде слава и чест. Амин.

На същия ден се чества и паметта на преподобни Херимон, споменат в книгата “Лавсаик” и в азбучния Патерик. Пещерата му се намирала на дванадесет поприща от водата; след преставянето си бил намерен седящ на мястото си и държащ ръкоделието в ръцете си, защото той починал както работел. Свети Херимон се споменава и от свети Теодор Студит в Постния Триод, в сирната събота, в шеста песен от канона на утренията.

Феодоровская — Костромская икона Божией Матери написана евангелистом Лукой и

близка по иконографии к Владимирской иконе Божией Матери

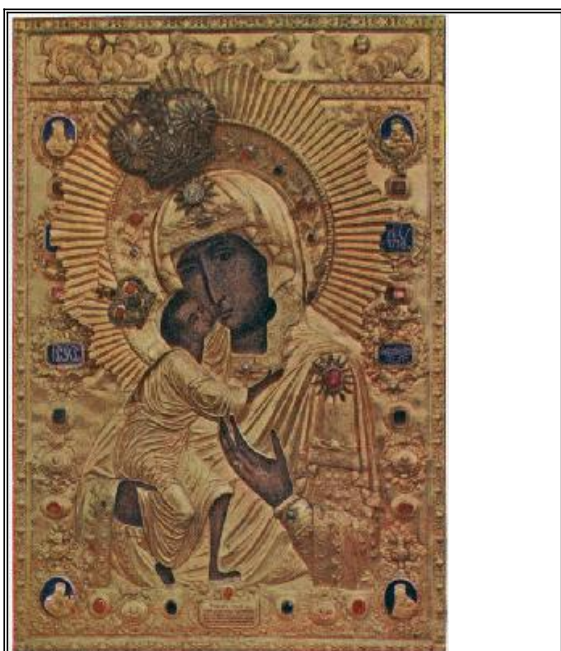

Първообраз на чудотворната Теодорската - Костромска икона на Богородица. Появила се през XII век. Местонахождение: "Богоявленско-Анастасиин събор", гр. Кострома

Название свое икона получила от великого князя Ярослава Всеволодовича († 1246), отца святого Александра Невского, носившего в святом крещении имя Феодор — в честь святого Феодора Стратилата. Обретена она была, по преданию, его старшим братом, святым Юрием Всеволодовичем († 1238), в ветхой деревянной часовне близ старинного города Городца — позже на том месте был устроен Городецкий Феодоровский монастырь. Князь Ярослав-Феодор, ставший после гибели в битве с татарами на Сити святого Юрия великим князем Владимирским, в следующем, 1239 году торжественно перенес его мощи из Ростова в Успенский собор Владимира, а оставшейся от брата иконой благословил своего сына, святого Александра Невского, вступившего в том же году в брак с полоцкой княжной

Брячиславой.

Ярослав-Феодор оставил значительную о себе память в русской истории. С ним, продолжателем славных традиций дяди — святого Андрея Боголюбского и отца — Всеволода Большое Гнездо, связаны почти все наиболее значительные события в истории Руси первой половины XIII века. Ему досталась в наследство Русь, сожженная и разграбленная в 1237-1238 гг. татарами. Он поднял ее из пепла, отстроил и украсил городами, святыми обителями и храмами. Им были восстановлены опустошенные врагом города Поволжья: Кашин, Углич, Ярославль, Кострома, Городец. Церковь Феодора Стратилата в Костроме и Феодоровский монастырь близ Городца основаны им в честь своего Ангела. Всего восемь лет стоял он у кормила великого княжения, но за это время он сумел направить страну по единственно верному в то время пути — военно-политического равновесия с Золотой Ордой на востоке и активного противостояния католической Европе на западе. Ближайшим сподвижником и продолжателем его государственного дела был сын, святой Александр Невский.

Друг чудотворен образ на Теодорската - Костромска икона на Богородица. "Успенски събора". Гр. Кострома. Иконата е нарисувана не по-късно от XIII в.

Чудотворная Феодоровская икона Божией Матери — благословение отца — постоянно находилась при святом Александре, была его моленным образом. После его смерти (святой князь умер 14 ноября 1263 года в Городце, в основанном отцом монастыре) икона, в память о нем, была взята его младшим братом Василием.

Василий Ярославич был «мизинным», то есть младшим (восьмым), сыном Ярослава Всеволодовича. В 1246 году после смерти отца (князь был отравлен в столице Монголии — Каракоруме), пяти лет от роду, он стал князем костромского удела — наименее значительного во владениях его отца. Но в 1272 году Бог судил ему стать великим князем Владимирским. Четыре года его великого княжения (1272–1276) заполнены обычными для того времени княжескими междоусобными бранями. Несколько лет вел он войну за Новгород с непокорным племянником Дмитрием Александровичем. Поэтому, став великим князем, Василий не поехал во Владимир, а остался под защитой чудотворной иконы в Костроме, считая это место более надежным на случай новых усобиц.

Пришлось ему защищать Русь и от внешних врагов. В 1272 году при очередном татарском набеге русское войско выступило из Костромы им навстречу. По примеру деда, святого Андрея Боголюбского, который брал с собой в походы чудотворную Владимирскую икону Божией Матери, князь Василий двинулся в бой с чудотворной иконой Феодоровской. Яркие лучи исходили от святого образа, попаляя врагов; татары были разгромлены и изгнаны из Русской земли.

Летописи рассказывают, что великий князь Василий питал особую любовь к Церкви и духовенству. После мученической гибели при штурме татарами Владимира 4 февраля 1238 года епископа Владимирского Митрофана долгие годы Владимирская епархия оставалась вдовствующей. Это печалило велико-

го князя Василия. В 1274 году при его участии состоялся во Владимире большой церковный Собор. Непосредственным поводом его явилась хиротония во епископа Владимирского святителя Серапиона († 1275), из Печерских игуменов, митрополитом Кириллом III († 1282) и собором русских святителей. Содержание соборных деяний было очень широко — это был первый Собор в Русской Церкви со времени монгольского нашествия. Много накопилось проблем и неурядиц в церковной жизни, Русская Церковь только-только оправлялась от постигшего ее бедствия. Но главной задачей было возрождение русской церковной письменности — восстановление традиций древнерусского «княжеского строения». Без книг невозможно было бы спасительное делание Церкви, они нужны были и для Богослужения, и для проповедничества, и для келейного вразумления иноков, и для домашнего чтения верующих. Трудями митрополита Кирилла, русских епископов и монастырских иноков-книжников эта задача, важнейшая для последующего христианского просвещения Руси, была успешно выполнена. Собор принял новую редакцию Кормчей книги — основного канонического кодекса православной церковной жизни.

В 1276 году князь Василий завершил свой жизненный путь, важнейшие вехи которого были осенены благословением Феодоровской иконы Божией Матери. Он умер в Костроме и там же обрел место последнего упокоения. Святая икона пребывала с тех пор в Костромском соборе святого Феодора Стратилата.

Восстановление памяти Феодоровской иконы Божией Матери и широкое распространение ее почитания по всей России связано с событиями начала XVII века — прекращением Смутного времени. В 1613 году чудотворной Феодоровской иконой из Костромского собора был благословлен при избрании на царство Михаил Романов. В память об этом историческом событии было установлено повсеместное празднование иконе Фео-

доровской Богоматери 14 марта. Появились многочисленные списки с Костромской Феодоровской иконы, один из первых был заказан и принесен в Москву матерью царя Михаила — инокиней Марфой. Со второй половины XVII века получают распространение иконы Феодоровской Божией Матери с клеймами, изображающими события из истории чудотворного образа.

В 1670 году иеродиакон Костромского Ипатьевского монастыря Лонгин написал «Сказание о явлении и чудесах Феодоровской иконы Богоматери в Костроме». Не все содержащиеся в ней сведения совпадают с изложенными выше, у народной памяти, своя хронология, свои законы.

Феодоровская икона — двухсторонняя. На обратной стороне — образ святой великомученицы Параскевы, изображенной в богатом княжеском одеянии. Предполагают, что появление образа Параскевы на обороте иконы связано с супругой святого Александра Невского.

Оригинал иконы хранится в **Богоявленском-Анастасиином женский монастыре**.

Тропарь Пресвятой Богородице пред иконой Ея
«Феодоровской»

глас 4

Прише́ствиием честны́я Твоея́ ико́ны, Богоотрокови́це,/ обра́дованный днесь Богохрани́мый град Костромá,/ я́коже дрéвний Изра́иль к киво́ту Заветá,/ притека́ет ко изображе́нию лица́ Твоего́/ и воплотившагося от Тебе́ Бога на́шего,/ да Твои́м Ма́терним к Нему́ предста́тельством/ при́сно ходáтайствуеши всем,/ под сень кро́ва Твоего́ прибега́ющим,// мир и ве́лию ми́лость.

(Перевод: Пришествием чтимой Твоей иконы,

Богоотроковица, обрадованный сегодня Богохранимый город Кострома, как древний Израиль к кiotу Завета, приходит к изображению лица Твоего и воплотившегося от Тебя Бога нашего, да Твоим Материнским к Нему обращением всегда просишь для всех, под защиту покровительства Твоего прибегающих, мир и великую милость.)

Ин тропарь Пресвятой Богородице пред иконой Ея
«Феодоровской»

глас 4

Днесь свѣтло красуется преименитый град Костромá/ и вся Рýсская странá,/ созывáющи к весéлию вся боголюбívья нарóды христиáнския,/ на преслáвное торжество Бóжия Мáтере,/ пришéствия рáди чудотвóрнаго Ея и многоцелéбнаго óбраза,/ днесь бо явísся нам пресвѣтлое великое сóлнце,/ прийдите, вси Богоизбрáннии лю́дие, нóвый Изрáиль,/ ко истóчнику цельбонóсному,/ источáет бо нам неоскúдныя мýлости Пресвятáя Богорóдица/ и избавляет вся гра́ды и страны́ христиáнския/ невредíмы от всех навет вра́жиих. / Но, о Семýлостивая Госпожé, Дéво Богорóдице, Влады́чице,/ спаси́ странú нáшу, и архиере́и, и вся лю́ди Твоегó достоя́ния от всех бед/ по велицей Твое́й мýлости, да зове́м Ти:// ра́дуйся, Дéво, христиáном похвалó.

Кондак Пресвятой Богородице пред иконой Ея
«Феодоровской»

глас 8

Благодáрственная приносяще Ти, раб́и Тво́и,
Богородíteльнице, о всех,/ íмиже благоде́яла еси́ гра́ду нáшему,/ из глубины́ ду́ши взыва́ем к Тебе́ и мýли ся деем:/ не

престáни, Влады́чице,/ Мáтерними к Сы́ну Твоему́ и Бо́гу
на́шему моли́твами/ подава́ти вся благáя и спаси́тельная всем,/
ве́рою и любóвию вопи́ющим Ти:// ра́дуйся, Дéво, христиáн
похвалó.

*(Перевод: Благодарственные молитвы приносятся Тебе, рабы
Твои, Богородица, за все благие дела, которые Ты сделала
городу нашему, из глубины души взываем к Тебе и
коленипреклоненно просим: не переставай, Владычица,
Материнскими к Сыну Твоему и Богу нашему молитвами
подавать всё на благо и во спасение всем, с верой и любовью
взывающим к Тебе: «Радуйся, Дева, честь христиан».)*

Ин кондак Пресвятой Богородице пред иконой Ея
«Феодоровской»

глас 8

Притецём, лю́дие, вси к т́хому и до́брому пристáнищу,/ в
дом Бо́жия Мáтере,/ чýдному о́бразу Цари́цы и Богоро́дицы,/ за
неизрече́нную ми́лость Ея́ явле́нному,/ ве́рно припа́дающе и
вопи́юще:/ о Всеми́лостивая Влады́чице,/ за спаси́тельное Твое́
смотре́ние,/ чýднаго о́браза к нам прише́ствие,/ посети́ нас,
грéшных, свéтло сотворя́ющих пра́зднество Твое́,/ укрепí
страну́ на́шу,/ дивно на враги́ побéду пода́ющи, и ве́ру утверди́.
/ Це́рковь Сы́на Твоего́ непоколеб́иму соблюди́,/ притека́ющих
к Тебе́ спаси́, от вся́ких напáстей изба́ви,/ сохраня́ющи в ми́ре
все Правосла́вие, да зове́м Ти:// ра́дуйся, Невéсто Неневéстная.

Молитва Пресвятой Богородице пред иконой Ея
«Феодоровской»

О, Пресвята́я Влады́чице Богоро́дице и Присноде́во, Мари́е,
еди́ная наде́ждо нам грéшным! К Тебе́ прибега́ем и Тебе́

мо́лим, я́ко ве́лие има́ши дерзнове́ние пред ро́ждшимся от Тебе́ по плóти Го́сподем Бо́гом и Спаси́телем на́шим Иису́сом Хри́стом. Не прэ́зри слез на́ших, не возгнуша́йся воздыха́ний на́ших, не отри́ни ско́рби на́шея, не посрами́ упова́ния на́шего на Тя, но Ма́терними моле́нии Твои́ми умоли́ Го́спода Бо́га, да сподо́бит нас грéшных и недосто́йных свободи́тися от грехо́в и страсте́й душе́вных и телéсных, умре́ти ми́ру и жи́ти Ему́ еди́ному по вся дни живота́ на́шего. О, Пресвята́я Влады́чице Богоро́дице, путеше́ствующим спутеше́ствуй и огражда́й и охраня́й о́ныя, изба́ви пленённых от пленéния, свободи́ стра́ждущих от бед, уте́ши сущих в печа́ли, ско́рбех и напáстех, облегчи́ нищету́ и вся́ко злострада́ние телéсное, и да́руй всем вся по́требная к животу́, благоче́стию и жи́зни вре́менной. Спаси́, Влады́чице, вся страны́ и гра́ды и сию́ страну́ и сей град, имже́ сия́ чудотво́рная и свята́я ико́на Твоя́ даде́ся во утеше́ние и огражде́ние, изба́ви я́ от гла́да, губи́тельства, тру́са, пото́па, огня́, мечá, нашествия́ иноплеме́нных, междоусо́бных брани́, и отврати́ вся́кий гнев на ны пра́ведно дви́жимый. Да́руй нам вре́мя на пока́яние и обраще́ние, изба́ви нас от внеза́пных сме́рти, и во вре́мя исхо́да на́шего предста́ни нам я́вльшися, Де́во Богоро́дице, и изба́ви нас от возду́шных мыта́рств, князе́й ве́ка сегó, сподо́би на Стра́шнем Суди́щи Хри́стовем ста́ти одесну́ю, и соде́лай нас насле́дники ве́чных благ, да сла́вим вовéки вели́коле́пое и́мя Сы́на Твоего́ и Бо́га на́шего со Безнача́льным Его́ Отце́м и Святы́м и Бла́гим и Животворя́щим Его́ Ду́хом, ны́не и присно́ и во ве́ки веко́в. Ами́нь.

Молитва вторая Пресвятой Богородице пред иконой Ея
«Феодоровской»

О, Премилосéрдая Госпоже́, Цари́це Богоро́дице, прими́ смире́нное моле́ние на́ше, и не отри́ни нас, заступле́ние и

прибежище наше, и не возгнушайся нас, недостойных, но яко Милосердая, не престани молящи, Егже родила еси, да дарует нам прощение многих согрешений наших, да спасет нас иже вест судьбами. Помилуй нас, Владычице, помилуй нас, несть бо нам спасения от дел. Темже верно вопиём Ти: помилуй рабы Твоя, и неплодное сердце наше покажи плодною благих дел. Призри на нас недостойных, Ты бо упование и покров наш, жизнь и свет сердцу нашему. Яко Невечерний Свет от чрева Твоего воздвигшая, озари душу нашу, Чистая, и отжени всяку мглу сердца нашего. Даруй нам умиление, покаяние и сокрушение сердечное. Сподоби нас по вся дни живота нашего творити волю Сына Твоего и Бога нашего и во всем благоугождати Ему Единому. О, Богомати, не престани молящи Родшагося от Тебе за вся притекающия к верою к сему чудотворному образу Твоему и подавай им скорую помощь и утешение в скорбех, и напастех, и злостраданиях, избави их от клеветы и злобы человеческого, от враг видимых и невидимых, и всякия нужды и печали. Спаси отечество наше, град сей и вся грады и страны от всяких бед и нужд, и сотвори милостива нам быти Бога нашего, отвори всякий гнев Его на ны движимый и избави ны от належащаго и праведнаго Его прещения. О, Боголюбивая Владычице, Ангелов украшение, мучеников славо и всех святых радости, с ними моли Господа, да сподобит нас в покаянии скончати живота нашего течение. В смерти же час, Пресвятая Дево, избави нас от власти бесовския и осуждения, и ответа, и страшнаго испытания, и мытарств горьких, и огня вечнаго, да сподоблшеся славнаго Царствия Божия, величаем Тя и славим воплощагося от Тебе Христа Бога нашего, Емуже слава со Отцем и Святым Духом, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

† **ВИЖТЕ ОЩЕ**

Против ереста на новостилието

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВОТА И ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

За Петровият пост и въпросите, които поражда

ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО

ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗТА

ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ МАСОНСТВОТО

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО

buditeli.info © 2017